

Децентралізація. Реформа територіального устрою та місцевого самоврядування

Васильченко Г.В., к.е.н., доцент ІФТУНГ,
експертка з місцевого та регіонального розвитку

ШКОЛА ЖІНОЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ЛОБІ

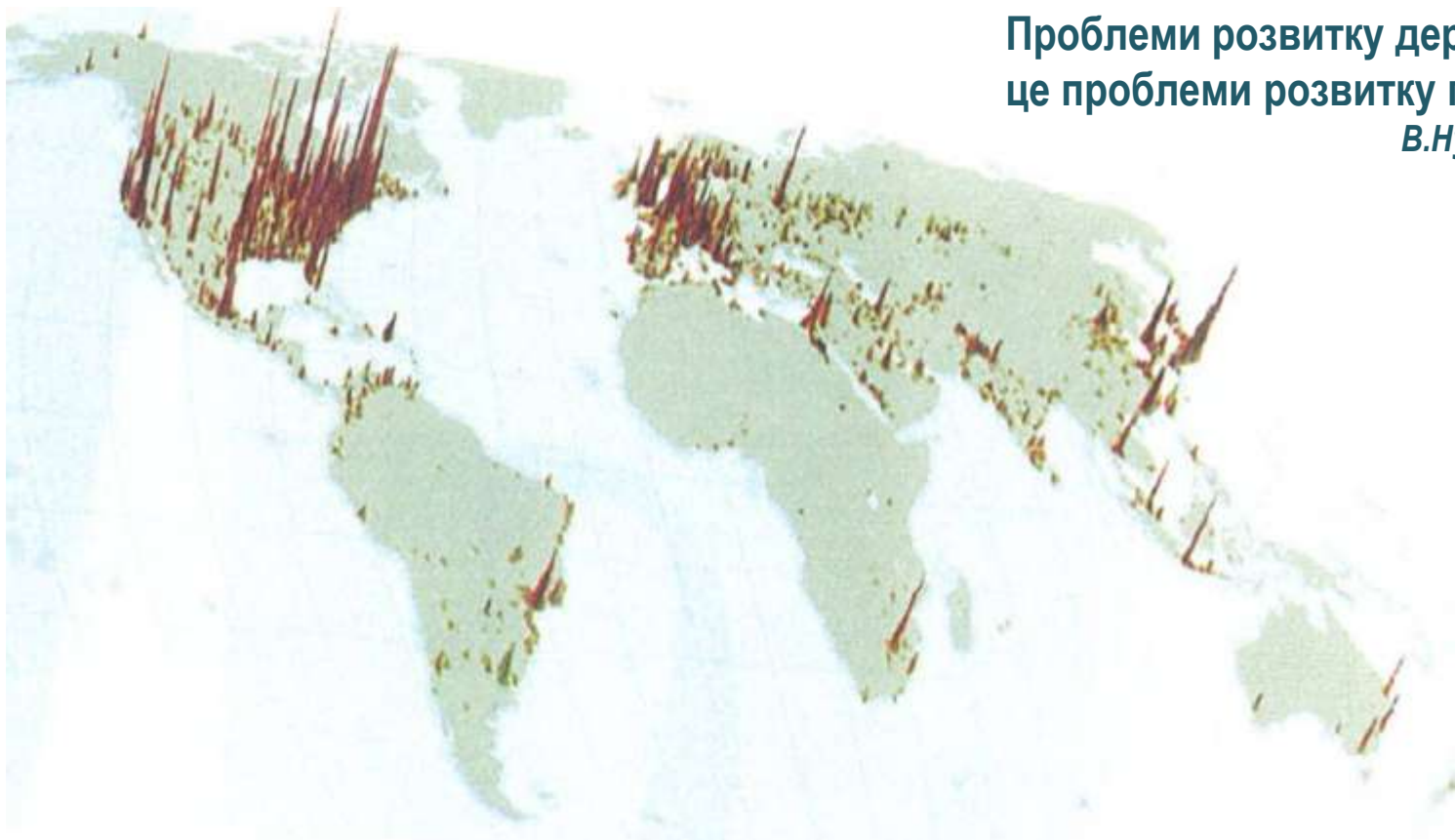
Зміни в практиці управління розвитком територій

Зміни в практиці управління розвитком територій за останні 50 років відбулися у трьох напрямках:

- 1. Змінилися рівні відповідальності влади за здійснення розвитку територій (МЕР)**
- 2. Змінився суб'єкт управління (укрупнена громада, гміна, агломерація..)**
- 3. Змінилася практика здійснення розвитку територій (Виявлення і реалізація потенціалу розвитку території, розвиток конкурентних переваг, децентралізація, самостійність, стратегічне планування, проекти розвитку...)**

ВВП на 1-го мешканця на 1 кв. м

Джерело: McKinsey & Company

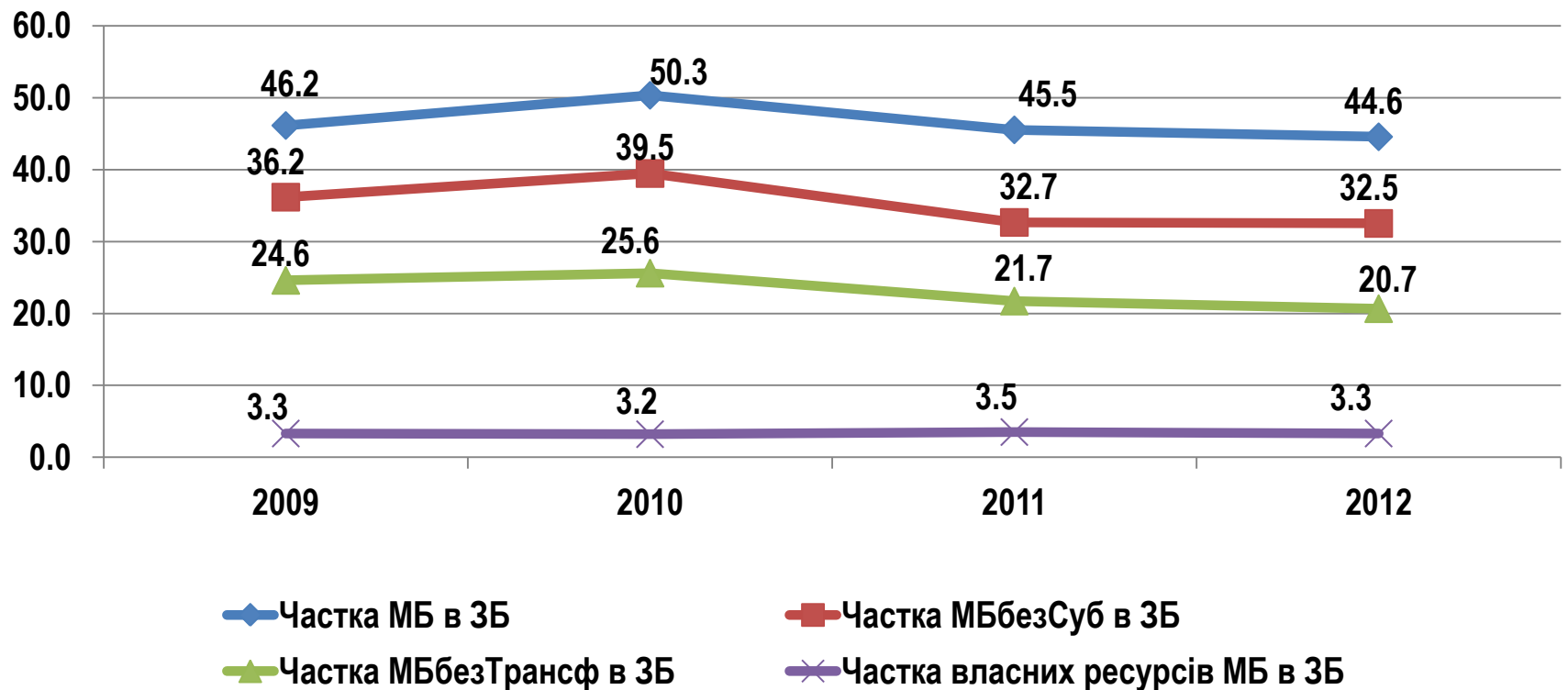
Проблеми розвитку держав –
це проблеми розвитку громад
В.Нудельман

Території, де економічне зростання відбувається найбільш швидкими темпами, складаються з комбінацій міст та селищ, розташованих у географічній близькості!!!

Чому реформи вкрай потрібні Україні?

Як це було: централізація влади та частка місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України, %

Велика подрібненість громад, відсутність ресурсів та мотиву для місцевого розвитку, запутаність та конфліктність повноважень і відповідальності за місцеві послуги,...

Основні цілі реформ

- ▲ створення системи яка мотивуватиме громади займатись місцевим економічним розвитком – створювати робочі місця, розвивати бізнес і залучати інвестиції;
- ▲ рівні можливості для всіх громад (ОТГ) самостійно планувати розвиток, впливати на формування та використання бюджету: однакові повноваження, забезпечені ресурсами та закріплені відповідальністю;
- ▲ повсюдність місцевого самоврядування, поширення юрисдикції ОМС на всю територію спільноти (ОТГ) та чітке розмежування повноважень і відповідальності.

Головні напрями реформ

Децентралізація влади. Реформа місцевого самоврядування та АТУ.

- ▶ Формування спроможних територіальних громад та стимулювання громад до об'єднання
- ▶ Бюджетна та фінансова самостійність місцевих бюджетів,
- ▶ Стимулюючий механізм формування місцевих бюджетів та розширення їх дохідної бази (заміна системи балансування доходів і видатків місцевих бюджетів системою вирівнювання їх податкоспроможності)
- ▶ Чіткий розподіл компетенцій, повноважень та відповідальності, сформований за принципом субсидіарності
- ▶ Трансфертна політика цільових субвенцій (медична, освітня, соціальна) для посилення відповідальності профільних міністерств за реалізацію державної політики у відповідних секторах

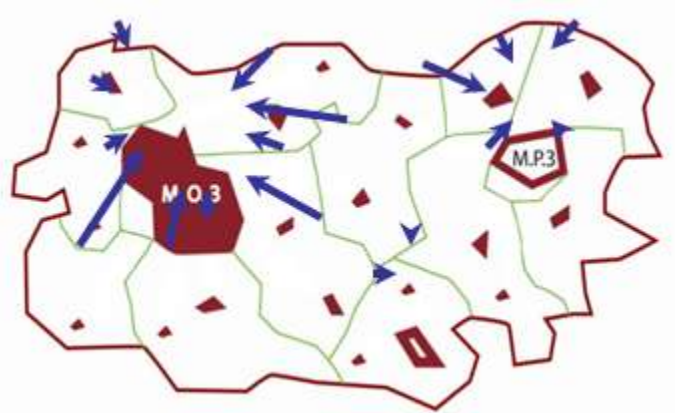

**Децентралізація.
Реформа територіального устрою
та місцевого самоврядування**

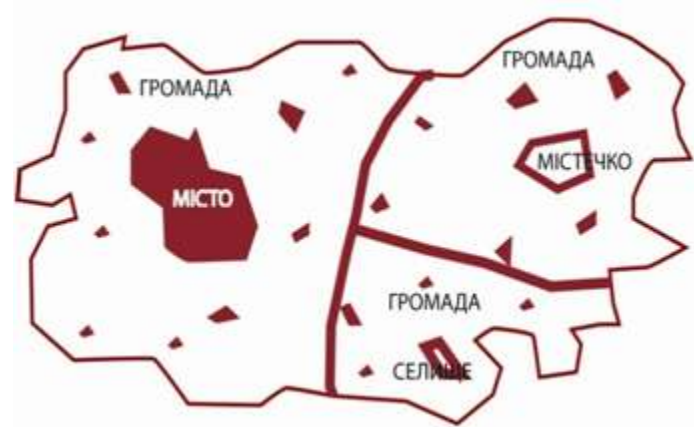
Деякі важливі акценти

Створення ОТГ та реформа місцевого самоврядування

Адміністративно-територіальний устрій

Існуюча система

Запропонована система

- ▶ ефект масштабу, зменшення адміністративних витрат
- ▶ концентрація ресурсів та збільшення потенціалу для місцевої економіки
- ▶ збільшення простору для розвитку та залучення інвестицій
- ▶ ефективне використання бюджетів

Повноваження ОТГ

(відповідно до закону та перспективного плану громад)

ВЛАСНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОТГ

1. Планування розвитку громад та формування бюджету
2. МЕР, залучення інвестицій та розвиток бізнесу
3. Управління земельними ресурсами, надання дозволів на будівництво та прийняття будівель в експлуатацію
4. Розвиток місцевої інфраструктури, утримання та будівництво доріг, благоустрій території
5. Надання ЖК послуг (водо-, газо-, тепlopостачання і водовідведення, управління відходами)
6. Утримання вулиць і доріг
7. Організація пасажирських перевезень
8. Громадська безпека силами муніципальної поліції та пожежна безпека
9. Охорона

ВЛАСНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ОТГ

Доходи ОТГ

(відповідно до закону та перспективного плану громад)

ПОДАТКИ

1. 60% ПДФО
2. 25% екологічного податку
3. 5% акцизного податку з реалізації підакцизних товарів
4. 100% єдиного податку
5. 100% податку на нерухомість
6. 100% податку на прибуток підприємств комунальної власності

ЗБОРИ ТА ІНШІ ПЛАТЕЖІ

ІНШІ ДОХОДИ

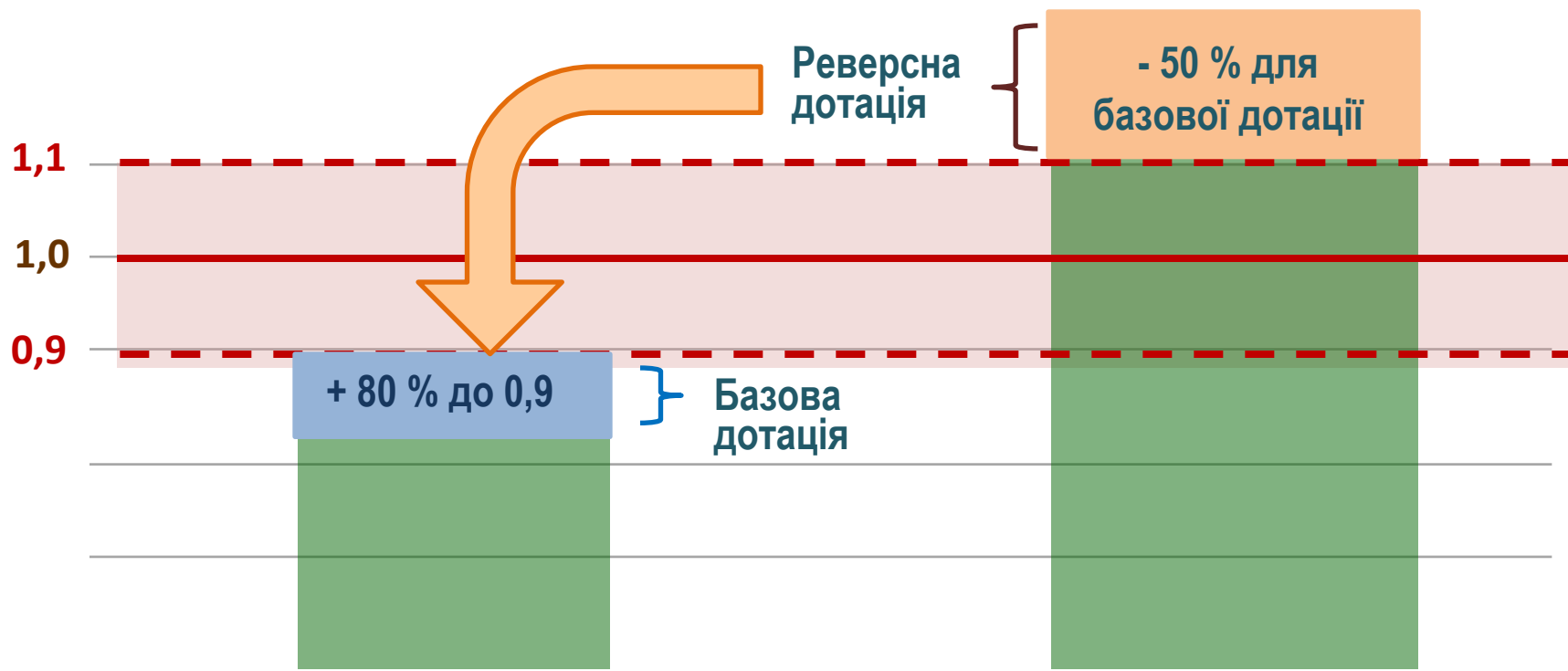
Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації

Бюджетне вирівнювання податкоспроможності замість балансування місцевих бюджетів (здійснюється за двома податками залежно від рівня надходжень на одного жителя)

Рівень бюджету	Вид надходжень для вирівнювання
обласні бюджети	✓ податок на прибуток підприємств (10%) ✓ податок на доходи фізичних осіб (15%)
бюджети міст обласного значення та бюджети ОТГ	✓ податок на доходи фізичних осіб (60%)

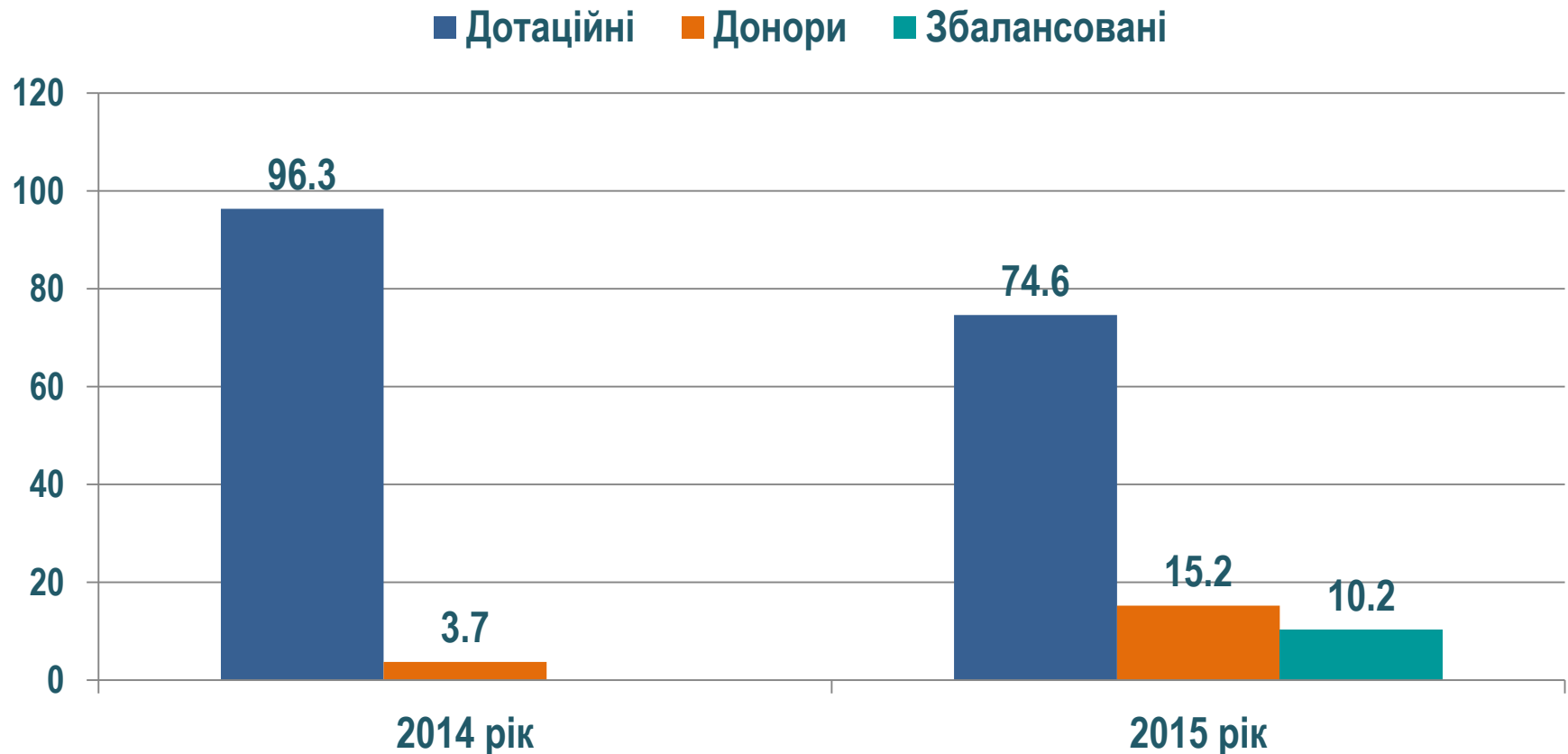
Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації

Індекс податкоспроможності

Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації

Нова система вирівнювання дозволяє залишати більшу частину коштів на місцях. Органи місцевого самоврядування стали менш залежними від прийняття рішень з центру

Результати реформи

Основні послуги, що надаються у громаді

Розвиток місцевої інфраструктури (доріг, мереж водо-, тепло-, газо-, електропостачання і водовідведення, інформаційних мереж, об'єктів соціального та культурного призначення)

Місцевий економічний розвиток (залучення інвестицій, розвиток підприємництва)

Планування розвитку території громади (стратегічне та генеральне планування, зонування)

Вирішення питань забудови території (відведення земельних ділянок, надання дозволів на будівництво, прийняття в експлуатацію будівель)

Благоустрій території

Основні сфери відповідальності

Середня, шкільна та позашкільна освіта

Швидка медична допомога, первинна охорона здоров'я, профілактика хвороб

Громадська безпека (дільничні міліціонери і патрульно-постова служба)

Культура та фізична культура-утримання та організація роботи будинків культури, клубів, бібліотек, стадіонів, спортивних майданчиків

Житлово-комунальні послуги-централізоване водо-, теплопостачання і водовідведення, вивезення і утилізація відходів, утримання житла комунальної власності

Соціальна допомога через територіальні центри

Утримання доріг комунальної власності в поселеннях

Організація пасажирських перевезень на території громади

Результати реформи

Основні послуги, що надаються територіальним громадам та громадянам органами місцевого самоврядування регіону

Нова трансфертна політика

ДЕРЖАВНИЙ БЮДЖЕТ

НОВІ ТРАНСФЕРТИ

базова дотація

реверсна дотація з місцевих бюджетів державному бюджету

стабілізаційна дотація

освітня субвенція

субвенція на підготовку робітничих кадрів

медична субвенція

субвенції на забезпечення медичних заходів окремих державних програм

соціальні субвенції, субвенції на виконання державних програм соціального захисту (надання соц. допомог, пільг та субсидій)

Реверсна дотація є одним із джерел базової дотації

Міністерство освіти та науки
головний розпорядник коштів

Міністерство охорони здоров'я
головний розпорядник коштів

Зменшення корупційної складової і покращення якості управління

Базова дотація має компенсаторний характер та забезпечує вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів за закріпленими доходами (податком на доходи фізичних осіб, податком на прибуток)

Посилення відповідальності профільних Міністерств за розвиток Секторів

Спочатку – планування, потім – реалізація!

Законодавче поле реформ

1. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні
2. ЗУ “Про співробітництво територіальних громад”
3. Зміни до Бюджетного та Податкового кодексів
4. ЗУ “Про добровільне об'єднання територіальних громад”
5. ЗУ “Про засади державної та регіональної політики”
6. ЗУ щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю
7. ЗУ щодо розширення повноважень ОМС у сфері надання адміністративних послуг (реєстрація фізичних осіб, бізнесу, нерухомості, доступ до відповідних реєстрів)
8. ЗУ щодо внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо зарахування окремих адміністративних зборів до місцевих бюджетів

Що треба ще змінити в законодавчому полі реформ

9. ЗУ щодо внесення змін до Конституції України в частині децентралізації, реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади

10. ЗУ “Про місцеве самоврядування” (нова редакція)

11. ЗУ “Про адміністративно територіальний устрій”

12. ЗУ “Про префектів”

13.....

ШКОЛА ЖІНОЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ЛОБІ

<http://www.womeninpolitics.org.ua/PUL-school>

Інші наші ресурси

<http://www.wcu-network.org.ua>

<http://www.womeninpolitics.org.ua>

www.facebook.com/groups/politicalwomen

www.facebook.com/WCUnetwork

twitter.com/WCU_Network

